

Menaxhimi i Rrezikut

Procesi i menaxhimit te rrezikut

- Rreziku

- Ngjarje te paparashikuara te cilat planifikimi nuk mund t' i tejkaluje apo kontrolloje.

- Menaxhimi i rrezikut

- Nje perpjekje proaktive per te identifikuar dhe menaxhuar ngjarjet e brendshme dhe kercnimet e jashtme qe ndikojne ne suksesin e projektit.

- Cka mund te shkoje keq (ngjarja e rrezikshme)
    - Si te minimizojme ndikimin e ngjarjes se rrezikshme (ndikimet)
    - Cka mund te behet para ngjrrjes (pritja)
    - Cfare te behet pas ngjrrjes (planet e kontigjences)

Menaxhimi i Rrezikut

- Qe ti vendosim proceset e diskutuara ketu ne perspektive te duhur duhet te theksojme se esenca e menaxhimit te projekteve eshte menaxhimi i rrezikut.
- Cdo teknike e permendur gjate ketyre ligjeratave eshte ne te vertete teknike e menaxhimit te rrezikut. Social ne menyren e vet mundohet te parandaloje ndonje ngjarje te rrezikshme.
  - Sistemet per zgjedhjen e projekteve mundohen ta zvoglojne mundesine qe projektet te mos i kontribuojne misionit te firmes.
  - Deklaratat e fusheveprimit te projektit, nder te tjera, jane te dizajnuara te pengojne keqkuptimet e shtrejta dhe te zvoglojne tejkalimin e fusheveprimit.
  - Strukturat e ndarjes se puneve zvoglojne mundesine qe pjeset vitale te projektit te anashkalohe ose qe buxhetet te jene joreale.
  - Ndertimi i ekipit zvoglon mundesine e kofliktit jofunksional dhe nderprerjeve ne mekanizmat e koordinimit.

Menaxhimi i Rrezikut

- Prandaj menaxheret e projektit perfshihen ne aktivitete te menaxhimit te rrezikut per tu marre me paqartesine e procesit te menaxhimit te projektit.
- Dhe gjerat kurre nuk shkojne sipas planit!
- Menaxhimi i rrezikut eshte proaktiv e jo reaktiv.
  - Zvoglon numrin e surprizave dhe mundeson qe rezultate e ngjarjeve negative te kuptohen me mire.
  - Vlersim subjektiv, mirepo disa metoda standarde per identifikimin, vleresimin dhe pergjigjen ndaj rreziqeve duhet te perfshihet ne te gjitha projektet.
  - Vet procesi i identifikimit te rreziqeve na shtyen te kemi nje fare discipline ne te gjitha nivelet e menaxhimit te projektit dhe permireson performansen e projektit.
  - Planet rezerve rrisin mundesine qe projekti te kryhet ne kohe dhe brenda buxhetit.

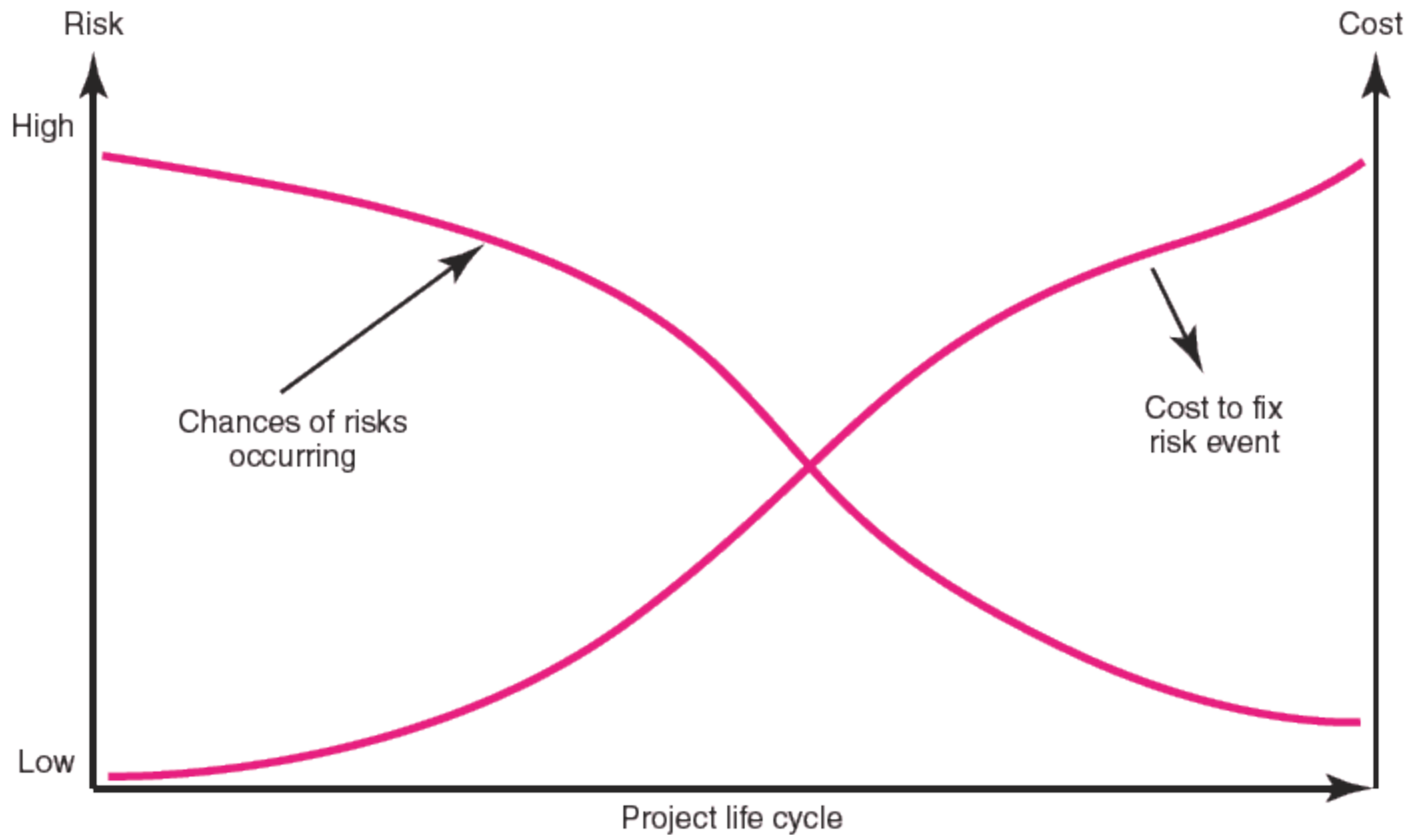

- Planet rezerve mund te jene te thjeshta apo plane te detajuara.
- Pergjegjesia per rreziqe duhet te identifikohet qarte dhe te dokumentohet. Eshte e deshirueshme te mbahen rezerva buxhetore per tu perballur me rreziqet.
  - Rezervat buxhetore duhet te nderlidhen me strukturen e aktiviteteve dhe duhet t'iu komunikohen edhe ekipit te projektit.
  - Kontrolli i rezervave duhet te jete pergjegjesi e pronarit, menaxherit te ekipit apo personit pergjegjes per aktivitetin e caktuar.
  - Perdorimi i rezervave duhet te monitorohet me kujdes, te kontrollohet dhe rishikohet pergjate ciklit te projektit.
-

- Eksperienca na tregon qe perdorimi i proceseve formale te strukturuara per tu marre me rreziket e mundshme te projektit minimizon surprizat, koston, vonesat, stresin dhe keqkuptimet.
  - Menaxhimi i rrezikut eshte proces iterativ qe ndodh gjate tere ciklit te projektit.
  - Kur ndodh rreziku apo ndryshimet jane te domosdoshme, perdorimi i nje sistemi efektiv per menaxhimin e ndryshimeve do te mundesoje matjen e performances perkunder skedulit dhe koston.
  - Perfundimisht, menaxhimi i suksesshem i rrezikut kerkon nje kulture ne te cilen rreziket nuk mohohen dhe problemet identifkohen e nuk fshihen.

Grafiku i ngjarjeve te rrezikut

Pjekuria e menaxhimit te projekteve sipas industrise

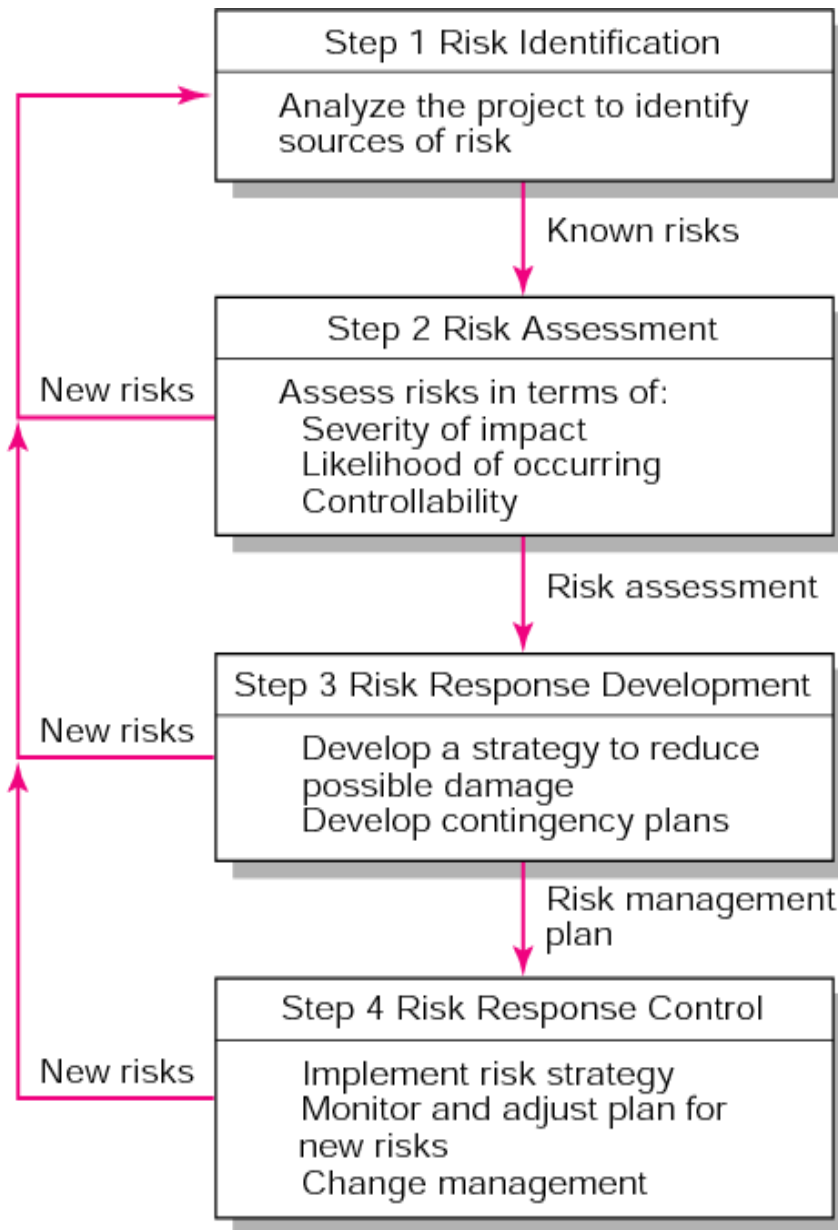
KEY: 1 = LOWEST MATURITY RATING

5 = HIGHEST MATURITY RATING

<i>Knowledge Area</i>	Engineering/ Construction	Telecommunications	Information Systems	Hi-Tech Manufacturing
<i>Scope</i>	3.52	3.45	3.25	3.37
<i>Time</i>	3.55	3.41	3.03	3.50
<i>Cost</i>	3.74	3.22	3.20	3.97
<i>Quality</i>	2.91	3.22	2.88	3.26
<i>Human Resources</i>	3.18	3.20	2.93	3.18
<i>Communications</i>	3.53	3.53	3.21	3.48
<i>Risk</i>	2.93	2.87	2.75	2.76
<i>Procurement</i>	3.33	3.01	2.91	3.33

*Ibbs, C. William and Young Hoon Kwak. "Assessing Project Management Maturity," *Project Management Journal* (March 2000).

Procesi i
menaxhimit te
rrezikut

Menaxhimi i Rrezikut

- Hapi i 1: Identifikimi i Rrezikut

- Gjenerimi i nje liste te rreziqeve te mundshem permes brainstorming-ut, identifikimit te problemeve, dhe profilizimit te rrezikut.

- Se pari rreziqet makro, e pastaj ato specifike

- Hapi i 2-te: Vleresimi i Rrezikut

- Analiza e skenareve te mundeshem

- Matrica e vleresimit te rrezikut

- Analiza e deshtimit dhe efekteve

- Analiza e probabilitetit

- Trungu i vendimarrjes, VTN,

- Analiza gjysem-kuantitative e skenareve

Profili i pjeseshem i rrezikut per nje projekt

Technical Requirements

Are the requirements stable?

Design

Does the design depend on unrealistic or optimistic assumptions?

Testing

Will testing equipment be available when needed?

Development

Is the development process supported by a compatible set of procedures, methods, and tools?

Schedule

Is the schedule dependent upon the completion of other projects?

Budget

How reliable are the cost estimates?

Quality

Are quality considerations built into the design?

Management

Do people know who has authority for what?

Work Environment

Do people work cooperatively across functional boundaries?

Staffing

Is staff inexperienced or understaffed?

Customer

Does the customer understand what it will take to complete the project?

Contractors

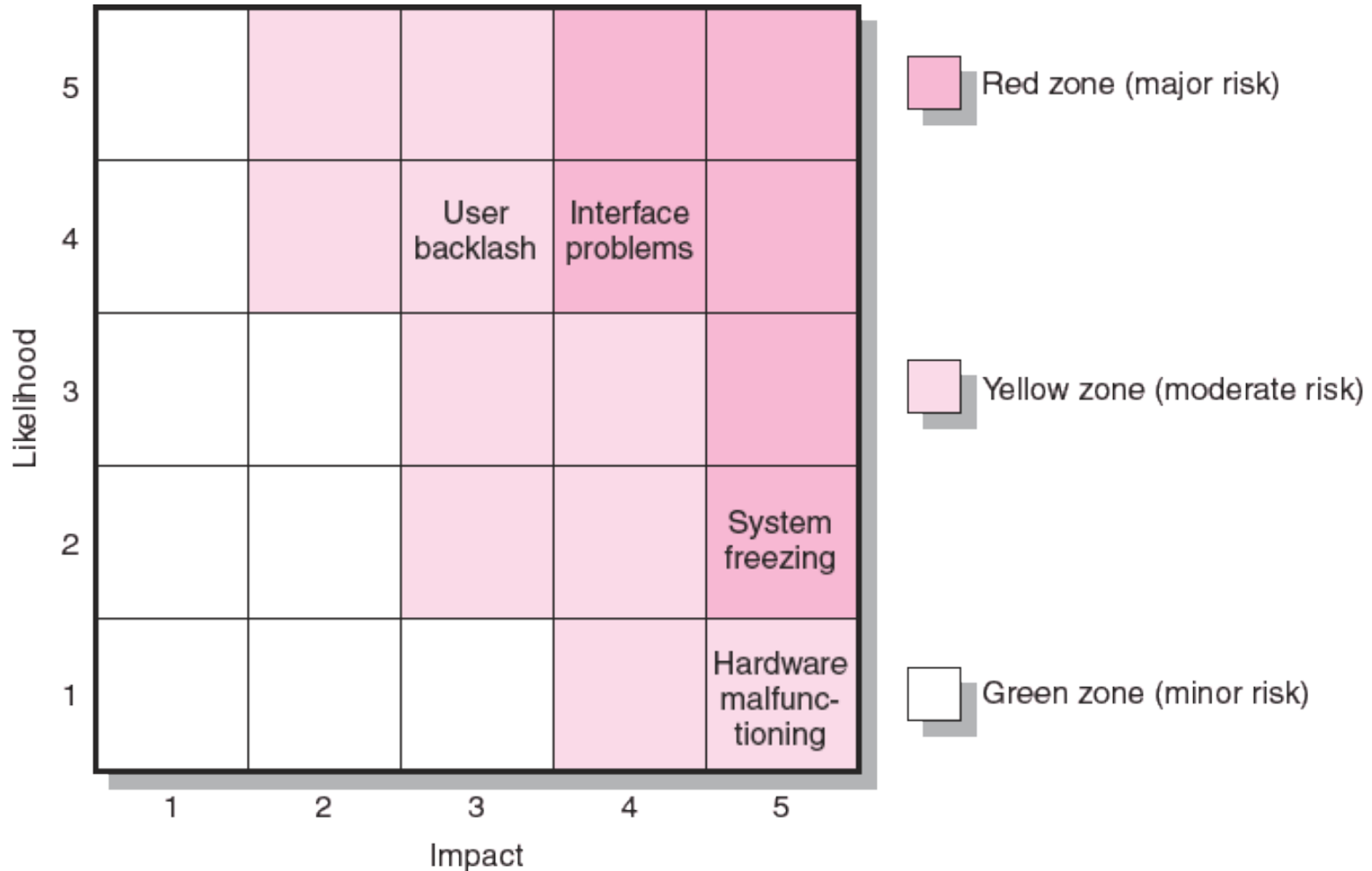
Are there any ambiguities in contractor task definitions?

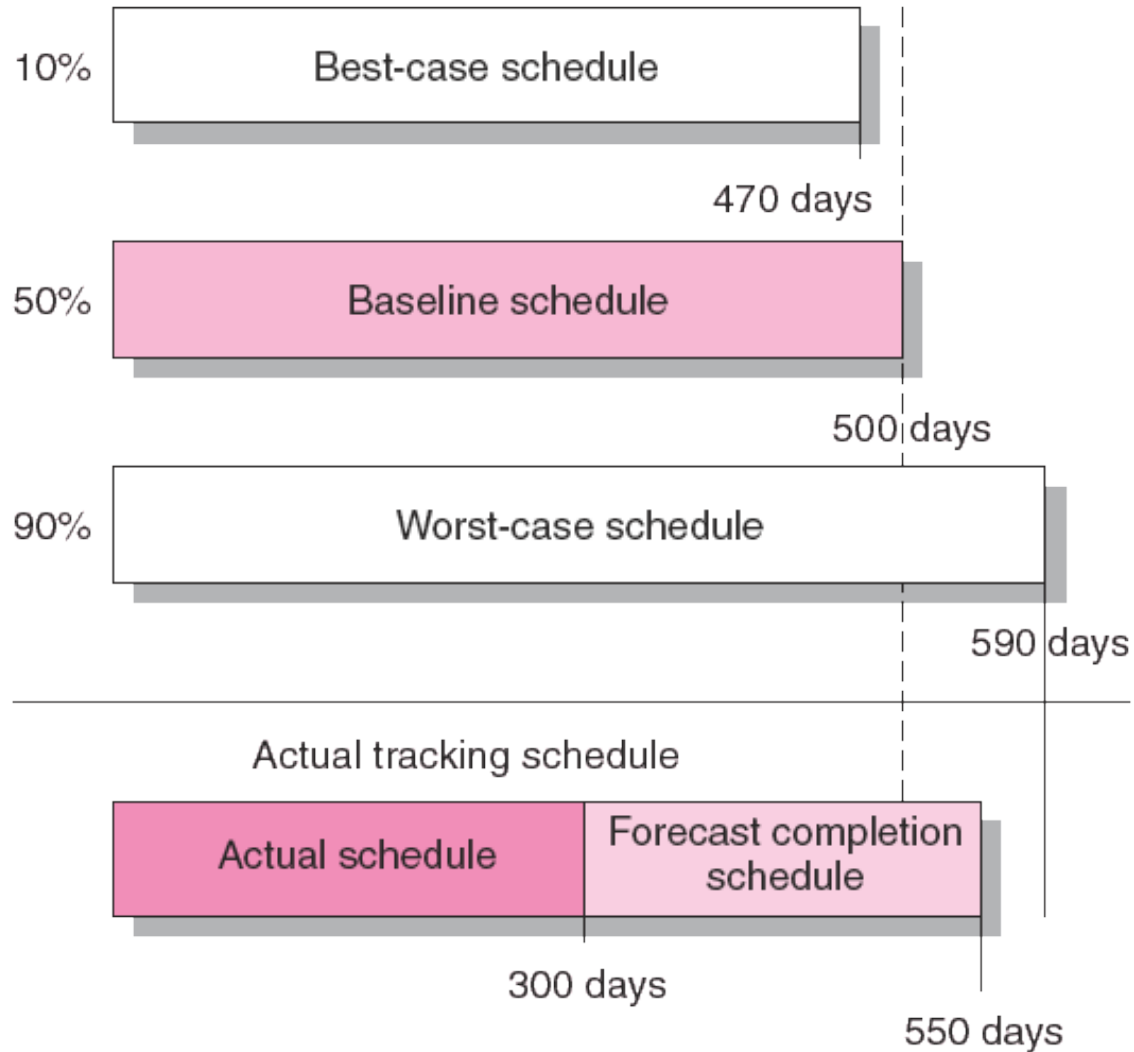
Forma e vleresimit te rrezikut

Risk Event	Likelihood	Impact	Detection Difficulty	When
Interface problems	4	4	4	Conversion
System freezing	2	5	5	Start-up
User backlash	4	3	3	Postinstallation
Hardware malfunctioning	1	5	5	Installation

Matrica e ashpersise se rrezikut

Planet e rrezikut

Menaxhimi i rrezikut

- Hapi i 3-te: Zhvillimi i pergjigjes ndaj rrezikut

- Menjanimi i rrezikut

- Zvoglimi i mundesise qe nje ngjarje e papritur te ndodh.
    - Zvoglimin e ndikimit te ngjarjes se papritur.

- Transferimi i rrezikur

- Pagesa e nje premiumi qe ti transferohet rreziku pales se trete.

- Anashkalimi i rrezikut

- Ndryshimi i planit te projektit per anashkaluar rrezikun.

- Ndarja e rrezikut

- Ndarja e rrezikut ndermjet paleve te ndryshme

- Mbajtja e rrezikut

- Marrja e vendimit qe rrezikut te mbahet/perballohet.

Planfikimi i rezervave

- Plani Rezerve

- Nje plan alternativ qe do te perdoret ne rast qe rreziku i parapare ndodh ne realitet.

- Nje plan i veprimeve qe do te redukojne apo menjanojne ndikimin negativ te ngjarjes se rrezikut.

- Rreziqet e mos zhvillimit te planeve rezerve

- Mungesa e planit mund te ngadalsoje pergjigjen menaxheriale

- Vendimet e marra nen presion mund te jene te rrezikshme dhe te kushtueshme.

Matrica e pergjigjeve ndaj rrezikut

Risk Event   Response   Contingency Plan   Trigger   Who Is Responsible

Interface problems	Reduce	Work around until help comes	Not solved within 24 hours	Nils
System freezing	Reduce	Reinstall OS	Still frozen after one hour	Emmylou
User backlash	Reduce	Increase staff support	Call from top management	Eddie
Equipment malfunctions	Transfer	Order different brand	Replacement doesn't work	Jim

Planifikimi i Rrezikut dhe Rezervave

- Rreziqet teknologjike

- Strategjite mbeshtetese nese teknologjia deshton.
- Vleresimi nese te papriturat teknologjike mund te zgjidhen.

- Rreziqet e skedulit

- Perdorimi i vonesave rrit rrezikut e perfundimit te vonshem.
- Datat e imponuara (data e perfundimit absolute)
- Kompresimi i orareve te projektit per shkak te dates me te shkurter te perundimit.

- Rreziqet e kostos

- Lidhjet kohe/kosto: kostot rriten kur zgjidhja e problemeve zgjat me teper sesa eshte planifikuar.
- Vendimi qe skeduli te perdoret per te zgjidhur problemet e rrjedhes se parase duhet te anashkalohet.

- Rreziqet e financimit

- Ndryshimet ne financimin e projektit mund te ndikojne ne menyre dramatike mundesine e implemetimit apo perfundimit me sukses te projektit.

Financimi i rezervave dhe rezervat kohore

- Fonder rezerve

- Fondet per te mbuluar rreziqet e projektit- te identifikuara dhe te panjohura.

- Sasia e fondeve reflekton rrezikun e gjithembarshem te projektit.

- Rezervat buxhetore

- Jane te lidhura me rreziqet e identifikuara te puneve specifike.

- Rezervat e menaxhmentit

- Jane sasi te medha te fondeve per te mbuluar rreziqe te papritura te projektit (psh. Ndryshimi i fusheveprimit)

- Rezervat Kohore

- Periudha kohore te perdorura per te kompenzuar vonesat ne planin e projektit.

Vleresimi i fondeve rezerve (000)

Activity	Budget Baseline	Budget Reserve	Project Budget
Design	\$500	\$15	\$515
Code	900	80	980
Test	20	2	22
Subtotal	\$1,420	\$97	\$1,517
Management reserve	—	—	50
Total	\$1,420	\$97	\$1,567

Menaxhimi i rrezikut...

- Hapi i 4: Kontrollim i pergjigjes ndaj rrezikut

- Kontrollimi i rrezikut

- Ekzekutimi i strategjise per pergjigje ndaj rrezikut
    - Monitorimi i ngjarjeve nxitese te rrezikut
    - Inicimi i planeve rezerve
    - Percjellja e rreziqeve te ri

- Krijimi i nje sistemi per menaxhimin e ndryshimit

- Monitorimi, percjellja dhe raportimi i rrezikut
    - Nxitja e nje ambienti te hapur ne organizate
    - Perseritja e identifikimit/vleresimit te rrezikut
    - Alokimi dhe dokumentimi i pergjegjesise per menaxhimin e rrezikut

Kontrollimi i Menaxhimit te Ndryshimit

- Burimet e ndryshimit
  - Ndryshimet ne fusheveprim te projektit
  - Implementimi i planeve rezerve
  - Ndryshimet per permiresim

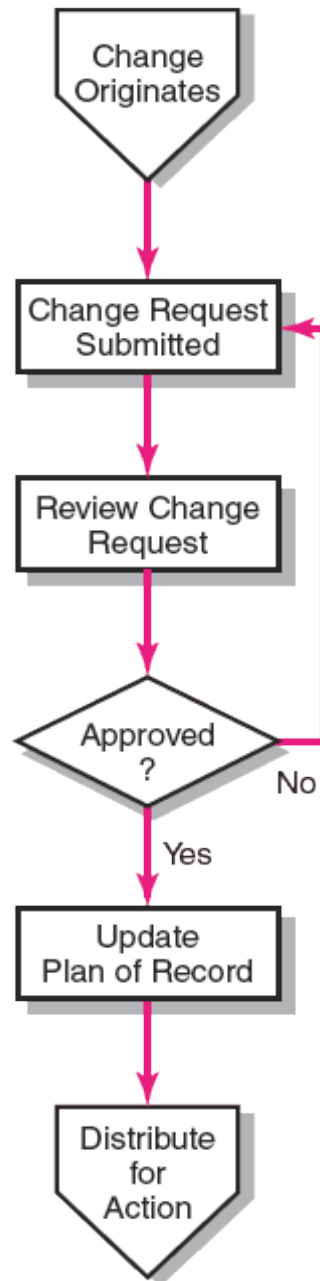

Kontrollimi i menaxhimit te ndryshimit

- **Procesi i kontrollit te ndryshimit**

- Identifikoni ndryshimet e propozuara
- Listoni ndikimet e ndryshimeve te propozuara ne skedul dhe buxhet.
- Rishiko, vlereso dhe aprovo apo refuzo ndryshimet ne menyre formale.
- Komunikoni ndryshimet tek palet e involvuara.
- Percaktoni pergjegjesin per implementimin e ndryshimeve.
- Pershtat skedulin kryesor dhe buxhetin.
- Percjell te gjitha ndryshimet qe duhet te implementohen.

Procesi i kontrollimit te ndryshimit

Benefitet e nje sistemi per kontroll te ndryshimeve

1. Ndryshimet e paplanifikuara diskurajohen nga procesi formal.
2. Kostot e ndryshimeve regjistrohen ne nje regjister.
3. Alokimi dhe perdorimi i buxhetit dhe fondeve rezerve percillet.
4. Pergjegjesia per implementim sqarohet.
5. Efektet e ndryshimeve jane te dukshme per te gjitha palet.
6. Implementimi i ndryshimit monitorohet.
7. Ndryshimet ne fusheveprim reflektohen shpejt ne plan baze dhe masa te performancave.

Project name <u>Irish/Chinese culture exchange</u>	Project sponsor <u>Irish embassy</u>
Request number <u>12</u>	Date <u>June 6, 2xxx</u>
Originator <u>Jennifer McDonald</u>	Change requested by <u>Chinese culture office</u>

Description of requested change

1. Request river dancers to replace small Irish dance group.
2. Request one combination dance with river dancers and China ballet group.

Reason for change

River dancers will enhance stature of event. The group is well known and loved by Chinese people.

Areas of impact of proposed change—describe each on separate sheet

Scope
 Cost
 Other _____
 Schedule
 Risk

<u>Disposition</u>	<u>Priority</u>	<u>Funding Source</u>
☐ Approve	☐ Emergency	☐ Mgmt. reserve
☒ Approve as amended	☒ Urgent	☐ Budget reserve
☐ Disapprove	☐ Low	☒ Customer
☐ Deferred		☐ Other

Sign-off Approvals

Project manager <u>William O'Mally</u>	Date <u>June 12, 2xxx</u>
Project sponsor <u>Kenneth Thompson</u>	Date <u>June 13, 2xxx</u>
Project customer <u>Hong Lee</u>	Date <u>June 18, 2xxx</u>
Other _____	Date _____

Kerkesa per ndryshim

OWNER REQUESTED CHANGE STATUS REPORT-OPEN ITEMS

OSU-WEATHERFORD

RC#	DESCRIPTION	REFERENCE DOCUMENT	DATES		AMOUNT	STATUS	COMMENTS
			DATE REC'D	DATE SUBMIT			
51	SEWER WORK OFFSET				188129	OPEN	FUNDING FROM OTHER SOURCE
52	Stainless Plates at restroom Shower Valves	ASI 56	1/5/2004	3/30/2004	9308	APPROVED	
53	Waterproofing Options	ASI 77	1/13/2004		169386	OPEN	
54	Change Electrical floor box spec change	RFI 113	12/5/2003	3/29/2004	2544	SUBMIT	
55	VE Option for Style and rail doors	Door samples	1/14/2004		20000	ROM	
56	Pressure Wash C tower	Owner request	3/15/2004	3/30/2004	14861	SUBMIT	
57	Fire Lite glass in stairs	Owner request			8000	QUOTE	ROM BASED ON FIRELITE NT
58	Cyber Caf added tele/OFOI equipment	ASI 65	1/30/2004	3/29/2004	4628	APPROVED	
59	Additional Dampers in C wing	ASI 68	2/4/2004	3/29/2004	1085	SUBMIT	
60	Revise Corridor ceilings	ASI 72	2/13/2004	3/31/2004	3755	SUBMIT	

Regjistri i
kerkesave
per
ndryshime

OPEN-Requires Estimate
ROM-Rough Order magnitude
QUOTE-Subcontractor quotes

SUBMIT-RC letter submitted
APPROVED-RC letter approved
REVISE-RC letter to be reviewed

ASI-Architect's Supplemental Instructions
RFI-Request for Information

Disa web-faqe per menaxhimin e rrezikut

- The PMI Risk Specific Interest Group's Web site at www.risksig.com has a detailed list of software products to assist in risk management.
- A nice introduction to risk at [Decisioneering Inc](#)
- <http://www.cbpredictor.com/risk-analysis-start.html>
  - They also [review several books](#) that mention their Crystal Ball software <http://www.cbpredictor.com/books.html>
- SEI, Carnegie Mellon University have:
  - [A clear introduction](#) <http://www.sei.cmu.edu/organization/programs/sepm/risk/>
  - [Frequently Asked Questions](#) including a bibliography
  - <http://www.sei.cmu.edu/organization/programs/sepm/risk/risk.faq.html>
- [The ProjectConnections.com "Know How" section](#) has links to various articles
- http://www.projectconnections.com/knowhow/kb_contents/skills.html#riskmgmt
- PMForum on [risk](#) <http://www.pmforum.org/standards/risk.htm>
- [Articles by Tassc Ltd](#) on risk in software projects.
  - [The Role of Risk in a Modern Software Development Process](#), by Gillian Adens.
- [Risk Management in Software Development Projects](#), by Mike Harding Roberts, HRAConsulting Ltd.
- <http://www.hraconsulting-ltd.co.uk/risk-management.htm>
- [Know Your Enemy: Software Risk Management](#), by Karl Wiegers, Process Impact. http://www.processimpact.com/articles/risk_mgmt.html
- [Risk Benefit Analysis](#) at Washington University in St. Louis.
- http://capita.wustl.edu/ME567_Informatics/concepts/riskben.html
- [Project Risk Management \(PRIMA\)](#). <http://www.esi2.us.es/prima/> The objective of PRIMA project is to provide methods and software to analyse, capitalise and estimate risks for improve the competitive value during the bidding phase of projects.
- [CRAMM V](#), <http://www.cramm.com/> from Insight, is based on the UK Government's preferred risk assessment methodology. It has been completely re-developed by Insight Consulting to become an information security toolkit.

Rezultate e menaxhimi te mire te rrezikut

- Per dallim nga menaxhimi i krizave, menaxhimi i mire i rrezikut ne projekt shpesh nuk verehet
- Projektet e menaxhuara mire duket se jane gati pa probleme, mirepo shume pune shkon per ta menaxhuar nje projekt si duhet.
- Menaxheret e projektit duhet te perpiqen qe puna e tyre te duket e lehte per te reflektuar rezultatet e projekteve te menaxhuara mire.

Permbledhja

- Menaxhimi i rrezikut ne projekt eshte arti dhe shkenca e idntifikimit, analizimit dhe pergjigjes ndaj rrezikut pergjate jetegjatesise se projektit me qellim te arritjes se objektivave te projektit.
- Proceset kryesore :
  - Planifikimi i menaxhimit te rrezikut
  - Identifikimi i rrezikut
  - Analiza kualitative e rrezikut
  - Analiza kuantitative e rrezikut
  - Planifikimi i pergjigjes ndaj rrezikut
  - Monitorimi dhe kontrolli i rrezikut